

**STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
W PUBLICZNEJ SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. STANISŁAWA STASZICA W NIETULISKU DUŻYM**

**STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNICH**

STANDARDY WPROWADZONE W PLACÓWCE W DNIU: 15 LUTEGO 2024 R.

Spis treści

Podstawa prawna	4
Słowniczek pojęć/objaśnień terminów	5
Rozdział I	
Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem	8
Rozdział II	
Personel – monitorowanie, edukacja i zaangażowanie pracowników w celu zapobiegania krzywdzenia dzieci	9
Rozdział III	
Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich	11
Rozdział IV	
Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu ucznia	13
Rozdział V	
Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskiej Karty"	16
Rozdział VI	
Zasady przeglądu i aktualizacji standardów	20
Rozdział VII	
Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów oraz sposób dokumentowania tej czynności	20
Rozdział VIII	
Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz uczniom standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania	21
Rozdział IX	
Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających uczniowi i udzielenie mu wsparcia	22
Rozdział X	
Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych	

incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru ucznia	23
Rozdział XI	
Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między uczniami, a w szczególności zachowania niedozwolone	24
Rozdział XII	
Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet oraz procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci	25
Rozdział XIII	
Zasady ustalania planu wsparcia dziecka po ujawnieniu krzywdzenia	26
Rozdział XIV	
Uwzględnianie sytuacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami:	27
Załączniki	29

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606)
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870)
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.) i przepisy wydane na jej podstawie
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 ze zm.).

Słowniczek pojęć/objaśnień terminów używanych w dokumencie
Standardy Ochrony Małoletnich.

1. **Szkoła/placówka** – Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym
2. **Pracownik szkoły** – każda osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę albo umowy cywilnoprawnej, wolontariatu, stażu lub praktyk.
3. **Dyrektor** – osoba zarządzająca szkołą, która jest jej przedstawicielem na zewnątrz, przełożonym służbowym wszystkich pracowników szkoły, przewodniczącym rady pedagogicznej. Dyrektor sprawuje opiekę nad dziećmi i młodzieżą uczącą się w szkole.
4. **Dziecko/małoletni** – każda osoba, która nie ukończyła 18. roku życia.
5. **Opiekun dziecka** – rodzice albo ten z rodziców, pod którego stałą pieczęć małoletni faktycznie pozostaje, albo opiekun małoletniego.
6. **Zgoda opiekuna dziecka** – zgoda rodziców albo tego z rodziców, pod którego stałą pieczęć małoletni faktycznie pozostaje lub opiekuna małoletniego.
7. **Krzywdzenie dziecka** – każde zachowanie względem dziecka, które stanowi wobec niego czyn zabroniony. Oprócz tego krzywdzeniem jest zaniedbanie (zamierzone lub niezamierzone), działanie lub zaniechanie, a także każdy jego rezultat, skutkujący naruszeniem praw, swobody, dóbr osobistych dziecka i zakłóceniem jego rozwoju.
8. Wyróżnia się następujące, podstawowe **formy krzywdzenia**:
 - 1) **Przemoc fizyczna** wobec dziecka. Jest to działanie bądź zaniechanie wskutek którego dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda stanowi rezultat działania bądź zaniechania ze strony rodzica, opiekuna, osoby odpowiedzialnej za dziecko, posiadającej nad nim władzę lub takiej, której ufa. O przemocy fizycznej mówimy zarówno w wymiarze jednorazowym, jak i powtarzającym się.
 - 2) **Przemoc psychiczna** wobec dziecka. Jest to przewlekła, нефizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą za nie odpowiedzialną lub osobą, której dziecko ufa.

Tak jak w przypadku przemocy fizycznej obejmuje zarówno działania, jak i zaniechania. Do przejawów przemocy psychicznej zaliczamy m.in.:

- a) Niedostępność emocjonalną,
- b) zaniedbywanie emocjonalne,
- c) relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
- d) nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem,
- e) niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka,
- f) niedostrzeganie lub nieuznawanie granic psychicznych między dzieckiem a osobą odpowiedzialną,
- g) nieodpowiednia socjalizacja, demoralizacja,
- h) sytuacje, w których dziecko jest świadkiem przemocy

3) **Przemoc seksualna** wobec dziecka (wykorzystywanie seksualne dziecka). Jest to angażowanie dziecka przez osobę dorosłą lub inne dziecko w aktywność seksualną. Dotyczy sytuacji gdy nie dochodzi do kontaktu fizycznego (np. ekshibicjonizm, molestowanie werbalne - np. prowadzenie rozmów o treści seksualnej nieadekwatnej do wieku dziecka, komentowanie w sposób seksualny wyglądu i zachowania dziecka, zachęcanie do kontaktu z treściami pornograficznymi, grooming - strategie nieseksualnego uwodzenia dziecka z intencją nawiązania kontaktu seksualnego w przyszłości) i gdy do takiego kontaktu dochodzi (sytuacje takie jak: dotykanie dziecka, zmuszanie dziecka do dotykania ciała sprawcy, stosunek seksualny). Każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem przed ukończeniem 15 roku życia jest przestępstwem. W przypadku dzieci mówimy o wykorzystaniu seksualnym, kiedy między wykorzystującym (dorosły, inne dziecko) a wykorzystywanym (dziecko) z uwagi na wiek lub stopień rozwoju zachodzi relacja władzy, opieki czy zależności. Do innej formy wykorzystywania seksualnego dzieci zalicza się wyzyskiwanie seksualne. Jest to jakiegokolwiek: faktyczne lub usiłowane nadużycie podatności dziecka na zagrożenia, przewagi sił lub zaufania - w celu seksualnym. Wyzysk seksualny obejmuje czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z wykorzystania seksualnego. Szczególne zagrożenie wyzyskiem seksualnym ma miejsce podczas kryzysów humanitarnych. Zagrożenie wyzyskiem seksualnym dotyczy zarówno samych dzieci, jak i opiekunów tych dzieci, mogących paść ofiarą wyzysku.

4) **Zaniedbywanie dziecka** – chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie fizycznych i psychicznych potrzeb dziecka. Może przyjmować formę nierespektowania praw dziecka, co w rezultacie prowadzi do zaburzeń w jego zdrowiu i/lub rozwoju. Do zaniedbywania dziecka dochodzi w relacjach dziecka z osobą zobowiązaną do opieki, wychowania, troski i ochrony.

5) **Przemoc rówieśnicza** (nękanie rówieśnicze, bullying). Przemoc rówieśnicza ma miejsce gdy dziecko doświadcza różnych form nękania ze strony rówieśników. Dotyczy działań bezpośrednich lub z użyciem technologii komunikacyjnych (np. za pośrednictwem internetu i telefonów komórkowych). Przemoc rówieśniczą obserwujemy, gdy szkodliwe działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje:

- a) przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie),
- b) przemoc relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie, szantaż),
- c) przemoc fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie),
- d) przemoc materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów)
- e) cyberprzemoc/przemoc elektroniczną (np. złośliwe wiadomości w komunikatorach, wpis w serwisie społecznościowym, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę),
- f) wykorzystanie seksualne - dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika,
- g) przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią (np. przemoc w relacjach romantycznych między rówieśnikami), pochodzeniem, narodowością, orientacją seksualną, wyznawaną religią czy innymi cechami.

9. **Osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w Internecie** – pracownik wyznaczony przez dyrektora szkoły, odpowiedzialny za zapewnienie bezpiecznych warunków korzystania przez dziecko z Internetu na terenie szkoły.

10. **Osoba odpowiedzialna za standardy ochrony małoletnich/koordynator** – pracownik wyznaczony przez dyrektora szkoły, sprawujący nadzór nad prawidłowym stosowaniem

standardów ochrony dziecka w placówce oraz ich aktualność, w tym w zakresie odpowiedniego przeszkolenia pracowników szkoły.

11. Osoba odpowiedzialna za ochronę dziecka – pracownik wyznaczony przez dyrektora szkoły, odpowiedzialny za przyjmowanie zgłoszeń o zagrożeniu dobra dziecka i podejmowanie interwencji przed właściwymi organami lub instytucjami.

12. Osoba udzielająca wsparcia dziecku – osoba odpowiedzialna za opracowanie planu pomocy dziecku i jego monitorowanie.

13. Rejestr interwencji – dokumentacja zawierająca rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka, uwzględniający:

- zgłoszenie ze wskazaniem osoby zgłaszającej
- osobę/ osoby podejrzewane o krzywdzenie
- rodzaj podjętej interwencji
- datę interwencji
- dokumenty wytworzone podczas interwencji – np. notatki służbowe, karty interwencji, kopie zawiadomień/ wniosków wysyłanych do właściwych służb

14 . Dane osobowe dziecka – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka, w tym jego imię i nazwisko, wizerunek.

Rozdział I. Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem

Standardy Ochrony Małoletnich są opublikowane na stronie internetowej szkoły i szeroko promowane wśród całego personelu, rodziców i małoletnich. Poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne, warsztatowe i szkoleniowe. Są umieszczone w widocznym miejscu w szkole/przedszkolu w wersji pełnej oraz skróconej, a dla dzieci najmłodszych w formie przystępnej do zrozumienia – grafiki. Cały personel placówki (nauczyciele, pracownicy administracji i obsługi) zna treść dokumentu Standardy Ochrony Małoletnich. Zapisy zawarte w dokumencie obowiązują wszystkich członków personelu Publicznej Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym.

Dyrekcja placówki wyznaczyła osobę odpowiedzialną za monitoring i koordynowanie realizacji Standardów Ochrony Małoletnich – pedagoga szkolnego, jej rola oraz zadania są jasno określone.

Do zadań osoby koordynującej realizację Standardów Ochrony Małoletnich należy:

- dbanie o dostęp do informacji o możliwości pomocy – plakaty, ulotki z numerami telefonów, organizacja tematycznych gazetek, spotkań i pedagogizacji we wskazanym zakresie;
- odbieranie zgłoszeń dotyczących problemów związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa małoletnich;
- reagowanie na zgłoszenia zgodnie z procedurami przyjętymi w Publicznej Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym;
- konsultowanie się w miarę potrzeb z innymi podmiotami, m. in. z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- w uzasadnionych przypadkach zgłaszanie sprawy odpowiednim służbom: policji, sądowi rodzinnemu, prokuraturze;
- monitorowanie i ewaluacja realizacji Standardów w placówce w wskazanej formie;
- ścisła współpraca z dyrektorem placówki w zakresie realizacji powyższych zadań.

Rozdział II Personel – monitorowanie, edukacja i zaangażowanie pracowników w celu zapobiegania krzywdzenia dzieci

Rekrutacja pracowników w placówce odbywa się według zasad, które obejmują: ocenę przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi – kwalifikacje i predyspozycje kandydatów oraz rekrutację pracowników obsługi i administracji zgodnie z kwalifikacjami. Dyrektor od kandydata na pracownika pobiera informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności. Przed dopuszczeniem do pracy, placówka sprawdza kandydata/kandydatkę w Rejestrze sprawców przestępstw na tle seksualnym, posiadając niezbędne dane identyfikacyjne. Dyrektor pobiera od kandydata na pracownika oświadczenie o państwie/państwach (innych niż Rzeczypospolita Polska), w których kandydat zamieszkiwał w ostatnich 20 latach. Kandydat składa takie oświadczenie pod rygorem odpowiedzialności karnej. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat składa, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie

o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Wszyscy pracownicy (nauczyciele, pracownicy obsługi i administracji szkoły/przedszkola) złożyli oświadczenia dotyczące niekaralności lub toczących się wobec nich postępowań karnych lub dyscyplinarnych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego – w przypadkach, gdy prawo nie zezwala na pozyskanie informacji z KRK. Dyrektor placówki wymaga od wszystkich pracowników złożenia oświadczenia o niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz o niekaralności za przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego lub toczących się postępowań karnych lub dyscyplinarnych w tym zakresie. Rozpoczynając pracę w Publicznej Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym wszyscy członkowie personelu, w tym wolontariusze oraz praktykanci przechodzą szkolenie w zakresie ochrony dzieci obejmujące zapoznanie z obowiązującymi w placówce Standardami Ochrony Małoletnich.

Wszyscy członkowie personelu placówki zostali przeszkoleni w zakresie symptomów krzywdzenia dzieci oraz w zakresie odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji, procedury Niebieskiej Karty oraz innych niezbędnych procedur bezpieczeństwa. W oparciu o tę wiedzę, doświadczenie i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i objawy krzywdzenia dzieci. Pracownicy szkoły mają łatwy dostęp do danych kontaktowych lokalnych placówek, które zajmują się ochroną dzieci oraz zapewniają pomoc w nagłych wypadkach (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia, poradnie itp.)

Pedagog szkolny został przeszkolony w zakresie metod i narzędzi edukacji dzieci w obszarze ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem oraz bezpieczeństwa w sieci i dysponuje scenariuszami zajęć oraz materiałami edukacyjnymi dla dzieci w celu prowadzenia działań edukacyjnych na terenie placówki oświatowej. Wskazane materiały i scenariusze są dostosowane do wieku odbiorców oraz ich możliwości intelektualnych. Wszyscy wychowawcy klas zostali przeszkoleni w zakresie zjawiska przemocy rówieśniczej oraz metod i narzędzi działań profilaktycznych oraz interwencyjnych. Na bieżąco korzystają z pomocy pedagoga/ pedagoga specjalnego/ psychologa w realizacji wyżej wskazanych zasad Standardów. Wszyscy pracownicy placówki są zapoznani ze Standardami Ochrony Małoletnich przyjętymi w placówce w formie szkolenia/webinaru, a nowi pracownicy w ciągu miesiąca od dnia nawiązania stosunku pracy. Każdy pracownik, który zauważy lub podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone zobowiązany jest zareagować, w sytuacji koniecznej udzielić pierwszej pomocy.

Wszyscy pracownicy są zobowiązani do zapoznania się z art. 1 pkt 92 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. (Dz.U.2022.2600) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 października 2023 r. dotyczącym odpowiedzialności prawnej wobec podejrzenia o popełnieniu przestępstwa.

Wszystkie osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych dowiedziały się o krzywdzeniu dziecka lub mają inne informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział III Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

Pracownicy zobowiązani są do troski o bezpieczeństwo małoletnich zgodnie ze swoimi kompetencjami oraz obowiązującym prawem. Kodeks zachowań określa, jakie zachowania i praktyki są niedozwolone w pracy z dziećmi. Kontakt fizyczny z dzieckiem jest zjawiskiem nieuchronnym w pracy nauczyciela, wychowawcy, specjalisty. Bezpośredni kontakt z dzieckiem oparty jest na poszanowaniu intymności i godności małoletniego. Dopuszczalnym zachowaniem, respektującym nietykalność małoletniego jest:

- poklepanie po ramionach lub plecach,

- uścisk dłoni lub przybicie piątki,
- dotykanie rąk, ramion czy barków,
- trzymanie się za ręce w trakcie zabawy czy dla uspokojenia małego w sytuacji wzburzenia emocjonalnego,
- pomoc w wykonaniu czynności samoobsługowych czy ćwiczeń,
- trzymanie za ręce małych dzieci w czasie spaceru,
- siadanie w pobliżu małych dzieci,
- delikatne przytulenie dziecka jeżeli to ono wykazuje taką potrzebę np. w czasie płaczu.

Zawsze właściwym jest zapytanie dziecka o pozwolenie na taki rodzaj zachowania.

Zasady bezpiecznych relacji

1. W komunikacji z małymi należy zachować cierpliwość i szacunek.
2. Należy uważnie słuchać dzieci i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
3. Komunikując się z dzieckiem starać się, by twarz była na poziomie twarzy dziecka.
4. Należy zapewniać dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo z jakąś sytuacją, zachowaniem czy słowami, mogą o tym powiedzieć i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
5. Należy doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
6. Podejmując decyzje dotyczące dziecka, informujemy o tym małego i staramy się brać pod uwagę jego oczekiwania, jeżeli to możliwe.
7. Należy szanować prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, wyjaśnij to małemu najszybciej jak to możliwe.
8. Należy unikać zbędnego ryzyka. Pracując z dziećmi należy upewnić się, że sprzęt i wyposażenie są używane w sposób zgodny z przeznaczeniem, a otoczenie pracy jest bezpieczne.

Zachowania i praktyki, które są niedopuszczalne ze strony Pracowników

1. Nie wolno krzyczeć, zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać małych.
2. Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności

fizycznej małoletniego.

3. Nie wolno nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych.

Niedozwolone są seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.

4. Nie wolno utrzymywać wizerunku dziecka w celach prywatnych czy bez zgody Opiekuna dziecka. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci.

5. Nie wolno zapraszać dzieci do swojego prywatnego mieszkania/ domu.

6. Nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci.

7. Nie można podejmować innego niż konieczny kontakt fizyczny z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w czynnościach samoobsługowych.

8. Nie podejmuje się form okazywania niechcianej czułości, niedozwolone jest okazywanie czułości w miejscach wyizolowanych, np. łazience, komentowanie rozwoju fizycznego małoletniego.

9. W każdej wyjątkowej sytuacji wynikającej ze stanu emocjonalnego, potrzeb fizjologicznych, choroby dziecka czy nieprzewidzianych wypadków należy poprosić o pomoc, obecność inną dorosłą osobę jeżeli to możliwe.

10. Świadek jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze informuje o tym osobę odpowiedzialną i postępuje zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji przyjętą w Publicznej Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym.

Rozdział IV Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu ucznia

1. Pracownik, po zidentyfikowaniu ryzyka krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia przez pracownika, innego dorosłego, rodziców ucznia, innego ucznia szkoły lub pozyskaniu takiej informacji od innych osób, rodziców, w tym rodziców ucznia jest obowiązany niezwłocznie interweniować, w miarę możliwości zatrzymać krzywdzenie, następnie poinformować o tym dyrektora szkoły (lub pod jego nieobecność osobę pełniącą jego obowiązki), koordynatora i opisać okoliczności pozyskania tych informacji w notatce służbowej, którą przekaże dyrektorowi. Koordynator sporządza protokół interwencji w obecności pracownika (załącznik nr2).

2. W przypadku interwencji, o której mowa w ust. 1 koordynator jest obowiązany poinformować o interwencji wychowawcę oddziału do którego uczęszcza uczeń.

3. Pracownik po zidentyfikowaniu ryzyka krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia przez pracownika, innego dorosłego, rodziców ucznia, innego ucznia szkoły lub pozyskaniu takiej informacji od innych osób, rodziców, w tym rodziców ucznia jest obowiązany niezwłocznie poinformować dyrektora szkoły (lub pod jego nieobecność osobę pełniącą jego obowiązki) o podejrzeniu przestępstwa na szkodę małoletniego lub przemocy względem małoletniego i opisać okoliczności pozyskania tych informacji w notatce służbowej, którą przekaże dyrektorowi.

4. W związku z podejrzeniem ryzyka krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia przez pracownika koordynator lub dyrektor niezwłocznie izoluje dziecko od potencjalnego sprawcy, zawiadamia policję i podejmuje dodatkowe kroki jako pracodawca (zgodne z Kartą Nauczyciela, Kodeksem pracy, ogólnymi przepisami prawa).

5. W każdym z przytoczonych przypadków uczeń zostaje niezwłocznie otoczony opieką i wsparciem psychologa szkolnego, wychowawcy oddziału i innych specjalistów wg potrzeb. W przypadku ucznia nie komunikującego się werbalnie, koordynator, wychowawca lub pracownik, który wszczął procedurę interwencji – powiadamia nauczyciela specjalistę, stosującego np. komunikację alternatywną lub zespół nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem.

6. Koordynator zawiadamia rodziców o incydencie, informuje o stanie dziecka np. konieczności interwencji medycznej (badania lekarskiego) oraz o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec małoletniego.

7. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu, pracownik niezwłocznie informuje odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 998, a następnie informuje koordynatora, dyrektora i rodziców oraz uzupełnia protokół interwencji, o którym mowa w ust.1.

8. Kolejne kroki postępowania w tej sytuacji leżą w kompetencjach ww. instytucji. Szkoła obejmuje małoletniego i jego rodziców pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

9. Po ustaleniu, że problem krzywdzenia nie wymaga sięgnięcia po środki represji karnej wobec rodziny i izolowania od niej dziecka, oraz że nie zachodzi zagrożenie zdrowia lub życia małoletniego koordynator, w porozumieniu z dyrektorem, organizuje spotkanie z rodzicami dziecka w obecności: koordynatora, psychologa i pracownika, który zgłosił incydent. Podczas spotkania zostają określone sposoby wsparcia i reagowania z uwagi na sytuację małoletniego. Ze spotkania sporządza się notatkę.

10. W przypadku, gdy źródłem krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia są rodzice, koordynator i dyrektor, jeżeli zachodzi taka potrzeba, po ocenie sytuacji, powiadamia niezwłocznie właściwe instytucje i organy (policję, sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej, przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, który wdraża procedurę Niebieskiej Karty).

11. Koordynator we współpracy z zespołem nauczycieli i specjalistów pracujących z małoletnim przygotowują propozycję objęcia go pomocą psychologiczno-pedagogiczną, także we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, w tym poradnią psychologiczno-pedagogiczną lub specjalistyczną, jeżeli zachodzi taka potrzeba.

12. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę, mimo trudnej sytuacji małoletniego, koordynator lub dyrektor składa niezwłocznie zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do policji, prokuratury lub wniosek o wgląd w sytuację dziecka do sądu rodzinnego, nawiązuje współpracę z pomocą społeczną oraz obejmuje małoletniego pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

13. W przypadku przemocy rówieśniczej, innych zachowań ryzykownych ze strony małoletnich, pomocą psychologiczno-pedagogiczną i wsparciem należy objąć również uczniów będących jej inicjatorami, biorąc pod uwagę potrzebę współpracy w tym zakresie z instytucjami zewnętrznymi, w tym poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, a także uczniów, którzy byli ewentualnymi świadkami zdarzenia.

14. W sytuacji, gdy rodzice dziecka, będącego inicjatorem przemocy i innych zachowań ryzykownych powtarzających się, nie podejmują współpracy ze szkołą, dyrektor lub koordynator, po ocenie stopnia zagrożenia, zawiadamia właściwe instytucje (policję, sąd rodzinny, pomoc społeczną).

Rozdział V Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskiej Karty"

Procedura działań przedstawiciela szkoły w związku z pozyskaniem podejrzenia o przemocę wobec dziecka lub przestępstwa na jego szkodę wygląda następująco:

1. Każdy pracownik szkoły zobowiązany jest poinformować dyrektora szkoły (lub pod jego nieobecność osobę pełniącą jego obowiązki) o podejrzeniu przestępstwa na szkodę dziecka lub przemocy względem małoletniego i opisać okoliczności pozyskania tych informacji w notatce służbowej, którą przekaże dyrektorowi.

A. Jeżeli sprawcą działań na szkodę ucznia (m.in. przemocy lub/i przestępstwa) jest osoba niebędąca rodzicem dziecka dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba zobowiązani są niezwłocznie poinformować co najmniej jednego rodzica dziecka, i zaprosić do szkoły, w celu poinformowania go o okolicznościach zdarzenia. Podczas spotkania z rodzicem:

1) w sytuacji, gdy opisane zdarzenie spełnia kryteria przestępstwa ściganego z urzędu, dyrektor szkoły lub wskazana przez niego osoba, informuje rodzica lub rodziców o szczegółach powzięcia informacji o krzywdzeniu ucznia i informuje ich o obowiązku ustawowym szkoły zobowiązującym ją do zawiadomienia policji lub prokuratury z urzędu zgodnie z art. 304 kpk oraz powiadomieniu sądu opiekuńczego zgodnie z art. 572 kpc. Zobowiązuje również rodzica do podjęcia współpracy w zakresie udzielenia dziecku niezbędnej pomocy krzywdzonemu dziecku w związku z zaistniałą sytuacją. Każde podejmowane działania dokumentuje się w formie notatki służbowej,

2) w sytuacji, gdy opisane zdarzenie nie spełnia kryteriów przestępstwa ściganego z urzędu, gdzie pokrzywdzonym jest dziecko, Dyrektor szkoły lub wskazana przez niego osoba zgodnie z art. 98 § 1 KRiO, informuje rodzica lub rodziców o szczegółach powzięcia informacji o krzywdzeniu małoletniego, a także prawnej możliwości złożenia przez rodzica zawiadomienia. Zobowiązuje rodzica do podjęcia decyzji kierując się dobrem dziecka. Informuje także rodzica o obowiązku powiadomienia sądu opiekuńczego przez szkołę zgodnie z art. 572 kpc. Zobowiązuje również rodzica do podjęcia współpracy w zakresie udzielenia dziecku niezbędnej pomocy w związku z zaistniałą sytuacją. Każde podejmowane działania dokumentuje się w formie notatki służbowej.

B. Jeżeli sprawcą działań na szkodę małoletniego jest osoba niebędąca rodzicem, ale jednocześnie zachodzą okoliczności wymagające wszczęcia procedury „Niebieska Karta” dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba, podejmuje wszystkie działania określone w punkcie 1A, a dodatkowo w obecności wezwanego rodzica wypełnia formularz „Niebieska Karta A” i wręcza mu formularz „Niebieska Karta B”. Zobowiązuje rodzica do podjęcia współpracy w zakresie udzielenia dziecku niezbędnej pomocy w związku z zaistniałą sytuacją. Każde podejmowane działania dokumentuje się w formie notatki służbowej.

C. Jeżeli sprawcą działań na szkodę dziecka, o którym dowiedział się pracownik szkoły jest jeden z rodziców, a drugi rodzic wg informacji uzyskanych od dziecka jest osobą niekrzywdzącą, Dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba zobowiązani są niezwłocznie wezwać rodzica niekrzywdzącego dziecka w celu poinformowania go o wszystkich ustawowych działaniach szkoły. Informuje rodzica niekrzywdzącego o obowiązku zawiadomienia o przestępstwie bez względu na to, czy to przestępstwo ścigane z urzędu, czy nie. Wynika to z sytuacji, gdzie sprawcą przestępstwa na rzecz małoletniego jest jeden z rodziców, ponieważ zachodzą okoliczności określone w art. 98 § 2. KRO. W takiej sytuacji żaden z rodziców nie może reprezentować dziecka, więc zgłoszenia o podejrzeniu przestępstwa dokonuje Dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba. Działania prokuratora następują niezwłocznie nie później niż 7 dni od zaistnienia okoliczności, określonych w art. 98§ 2 KRO. Zgodnie z art. 51 § 2a KPK, prokurator ma obowiązek wystąpić do sądu opiekuńczego o wyznaczenie przedstawiciela dziecka. Sąd opiekuńczy realizuje ten obowiązek zgodnie z art. 99 ust. 1 KRO.

W tym przypadku, zachodzą także okoliczności wszczęcia procedury „Niebieska Karta”, więc dodatkowo w obecności wezwanego niekrzywdzącego rodzica wypełnia się formularz „Niebieska Karta A” a także przekazuje się formularz „Niebieska Karta B”.

Należy pamiętać, że jeżeli z opisu sytuacji przemocy wobec dziecka ze strony jednego z rodziców zachodzi podejrzenie zagrożenia życia lub zdrowia, osoba wszczynająca procedurę „Niebieska Karta” ma obowiązek wezwać policję lub żandarmerie wojskową i poinformować o konieczności podjęcia działań określonych w art. 3 ust 1 pkt. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba zobowiązuje niekrzywdzącego rodzica do podjęcia współpracy w zakresie udzielenia dziecku niezbędnej pomocy w związku z zaistniałą sytuacją. Każde podejmowane działania dokumentuje się w formie notatki służbowej.

D. Jeżeli sprawcą przestępstwa na szkodę małoletniego są oboje rodzice lub gdy dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską jedynie rodzica będącego sprawcą przestępstwa wobec niego Dyrektor szkoły podejmuje analogiczne zawiadomienia o podejrzeniu przestępstwa jak w punkcie C. Wypełnienie formularza Niebieska Karta A odbyć się powinno w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny lub pełnoletniej osoby wskazanej przez małoletniego, której także wręcza się Formularz Niebieska Karta B. Należy pamiętać, że jeżeli z opisu sytuacji przemocy wobec dziecka ze strony jednego z rodziców zachodzi podejrzenie zagrożenia życia lub zdrowia, osoba wszczynająca procedurę „Niebieska Karta” ma obowiązek wezwać policję lub żandarmerie wojskową i poinformować o konieczności podjęcia działań określonych w art. 3 ust 1 pkt. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W tym przypadku dziecko nie ma rodzica niekrzywdzącego, więc należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka wzywając pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w celu zabezpieczenia dziecka zgodnie z art., 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W przypadku gdy interwencja przedstawiciela szkoły odbywa się poza godzinami pracy OPS, czynności zabezpieczenia dziecka w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia podejmują funkcjonariusze policji prowadzący działania w ramach art. 15aa. ustawy o policji. Wszystkie działania osoby z ramienia szkoły dokumentuje w swojej notatce służbowej.

E. Jeżeli działania na szkodę dziecka stosuje inny małoletni, dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba zobowiązani są niezwłocznie poinformować co najmniej jednego rodzica dziecka krzywdzonego i zaprosić do szkoły, w celu poinformowania go o okolicznościach zdarzenia. Co do dziecka wyrządzającego krzywdę dziecku, należy zaprosić do szkoły rodziców ucznia, w celu poinformowania go o okolicznościach zdarzenia i zobowiązania do dalszych działań, mających na celu ograniczenie zachowań.

1. Spotkania z rodzicami uczniów powinny odbywać się w innym czasie w celu uniknięcia między nimi konfrontacji na terenie szkoły. Celem spotkań z rodzicami jest zarówno podjęcie czynności prawnych, ale przede wszystkim zadbanie o dobro i bezpieczeństwo dzieci. W pierwszej kolejności powinno odbyć się spotkanie z rodzicem lub rodzicami dziecka krzywdzonego. Spotkanie z rodzicami należy odbyć dopiero po przeprowadzeniu indywidualnych rozmów z dzieckiem krzywdzonym i krzywdzącym w obecności psychologa bądź pedagoga szkolnego. Rozmowy powinny odbywać się w innym czasie i miejscu.

2. Rozmowa z dzieckiem doznającym krzywdy ma na celu wsparcie i zapoznanie się z okolicznościami krzywdzenia i poinformowanie dziecka o udzieleniu mu pomocy. Rozmowa z dzieckiem krzywdzącym ma na celu wsparcie i zapoznanie z okolicznościami zdarzenia i poinformowanie dziecka o udzielaniu mu wsparcia i pomocy. Należy pamiętać, że zachowania krzywdzące dziecka mogą wynikać z sytuacji domowej, gdzie dziecko może również doświadczać przemocy domowej.

3. Podczas spotkania z rodzicem lub rodzicami krzywdzonego dziecka dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba podejmuje wszystkie działania określone w punkcie A oraz dodatkowo informuje go lub ich o działaniach jakie zostaną podjęte wobec dziecka krzywdzącego oraz jego rodziców.

4. Podczas spotkania z rodzicem lub rodzicami krzywdzącego małoletniego dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba informuje rodziców dziecka krzywdzącego o okolicznościach zdarzenia, zakresie informacji prawnych przekazanych rodzicom dziecka krzywdzonego, m.in. o konieczności zawiadomienia przez szkołę o przestępstwie ściganym z urzędu lub możliwości zawiadomienia o przestępstwie nie ściganym z urzędu przez rodziców dziecka krzywdzonego. Zobowiązuje rodziców dziecka krzywdzącego do podjęcia niezbędnych działań z ich dzieckiem w celu ograniczenia jego zachowań naruszających prawa innych, z poszanowaniem jego praw, a w szczególności bez stosowania wobec niego przemocy. Informuje rodziców, że zachowanie dziecka może świadczyć o zagrożeniu demoralizacji, z tego powodu placówka oświatowa ma obowiązek poinformować sąd opiekuńczy zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700 z późn. zm.), a rodzice zobowiązani są do podjęcia działań ochrony dziecka przed demoralizacją. Dodatkowo, jeśli podczas rozmowy z dzieckiem krzywdzącym, ujawniło ono doświadczenie przemocy domowej w formie działania lub zaniechania ze strony rodzica lub rodziców, dyrektor placówki oświatowej lub wyznaczona przez niego osoba podejmuje działania, w zależności od okoliczności, określone w punktach B, C lub D.

Wszystkie działania przedstawiciela szkoły są szczegółowo dokumentowane w formie notatki służbowej. We wszystkich przypadkach określonych w punktach od A do D dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba, wraz z rodzicem lub rodzicami, a w przypadku gdy zachodzą okoliczności określone w art. 98§ 2 k.r.o z osobą przejmującą opiekę nad dzieckiem, ustalają formy wsparcia małoletniego po ujawnieniu przemocy.

Rozdział VI Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

Dyrektor powołuje zespół odpowiedzialny za opracowanie raportu.

Przyjęta polityka ochrony dzieci jest weryfikowana - przynajmniej raz w roku przez wskazany zespół ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

W ramach weryfikacji polityki osoba odpowiedzialna za koordynowanie Standardów Ochrony Małoletnich konsultuje się z dziećmi i ich rodzicami/opiekunami i w miarę potrzeb wykonuje badania ankietowe wśród nauczycieli, rodziców/ opiekunów prawnych i małoletnich oraz koordynuje prace zespołu.

Opracowany przez zespół raport może służyć do modyfikacji procedur w razie potrzeby.

Rozdział VII Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów oraz sposób dokumentowania tej czynności

Dyrekcja placówki wyznaczyła osobę odpowiedzialną za monitoring i koordynowanie realizacji Standardów Ochrony Małoletnich – pedagoga szkolnego, jej rola oraz zadania są jasno określone.

Do zadań osoby koordynującej realizację Standardów Ochrony Małoletnich należy:

1. Dbanie o dostęp do informacji o możliwości pomocy – plakaty, ulotki z numerami telefonów, organizacja tematycznych gazetek, spotkań i pedagogizacji we wskazanym zakresie;
2. Odbieranie zgłoszeń dotyczących problemów związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa małoletnich;
3. Reagowanie na zgłoszenia zgodnie z procedurami przyjętymi w Publicznej Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym;
4. Konsultowanie się w miarę potrzeb z innymi podmiotami, m. in. z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Ostrowcu Świętokrzyskim;
5. W uzasadnionych przypadkach zgłaszanie sprawy odpowiednim służbom: policji, sądowi rodzinnemu, prokuraturze;
6. Monitorowanie i ewaluacja realizacji Standardów w placówce w wskazanej formie;

7. Ścisła współpraca z dyrektorem placówki w zakresie realizacji powyższych zadań

Pedagog szkolny został przeszkolony w zakresie metod i narzędzi edukacji dzieci w obszarze ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem oraz bezpieczeństwa w sieci i dysponuje scenariuszami zajęć oraz materiałami edukacyjnymi dla dzieci w celu prowadzenia działań edukacyjnych na terenie placówki oświatowej. Wskazane materiały i scenariusze są dostosowane do wieku odbiorców oraz ich możliwości intelektualnych. Pedagog prowadzi zapisy w dzienniku elektronicznym o przeprowadzonych zajęciach w poszczególnych klasach na temat funkcjonowania standardów ochrony małoletnich w placówce, jak również raportuje swoje działania w tym zakresie w sprawozdaniach półrocznych a także raportuje przynajmniej raz w roku jak przebiegał proces weryfikacji założonej polityki ochrony dzieci.

Rozdział VIII Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz uczniom standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

1. Dyrektor szkoły zobowiązany jest udostępnić uczniom i ich rodzicom przyjęte i obowiązujące Standardy Ochrony Małoletnich.
2. Udostępnianie standardów uczniom szkoły odbywa się poprzez:
 - 1) poinformowanie uczniów przez wychowawcę oddziału na początku każdego półrocza o obowiązujących standardach ze szczególnym uwzględnieniem opisu zachowań niedozwolonych wobec uczniów ze strony pracowników szkoły oraz innych uczniów. Wychowawcy przedstawiają formy zgłaszania doznanej krzywdy oraz osoby przyjmujące zgłoszenia. Po poinformowaniu uczniów nauczyciel odnotowuje wykonaną czynność w temacie lekcji;
 - 2) udostępnienie treści standardów w formie papierowej w miejscach dostępnych dla ucznia, np. na szkolnej tablicy ogłoszeń;
 - 3) udostępnienie treści standardów na stronie internetowej szkoły.
3. Udostępnianie standardów rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym odbywa się poprzez:
 - 1) wychowawcę oddziału, który zobowiązany jest na pierwszym zebraniu w każdym półroczu poinformować rodziców o obowiązujących standardach ze szczególnym uwzględnieniem opisu niedozwolonych zachowań przemocowych wobec dzieci ze

strony dorosłych, w tym rodziców. Przedstawienie obowiązków, jakie spoczywają na szkole w sytuacji stosowania przemocy domowej (lub przemocy w szkole wobec dzieci). Wychowawca prowadzący zebranie z rodzicami obowiązany jest udokumentować zapoznanie ze standardami w tematyce zebrania oraz zebrać od uczestniczących rodziców oświadczenia o zapoznaniu ich ze Standardami Ochrony Małoletnich;

- 2) udostępnienie treści standardów formie papierowej w miejscach dostępnych dla rodzica np. na tablicy ogłoszeń szkoły;
- 3) udostępnienie treści standardów na stronie internetowej szkoły przesłanie do rodziców treści standardów za pośrednictwem dziennika elektronicznego.

4. W publikacji w/w standardów powinny zostać załączone informacje o placówkach i instytucjach niosących pomoc dziecku i rodzinie w zakresie: podnoszenia kompetencji wychowawczych, wsparcia i opieki w kryzysie psychicznym, nabywania umiejętności prawidłowych relacji.

Rozdział IX Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrożających uczniowi i udzielenie mu wsparcia

1. Pracownicy szkoły są świadomi odpowiedzialności za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrożających dziecku a także udzielenie mu stosownego wsparcia, posiadają wiedzę dotyczącą zgłaszania przemocy wobec dzieci, zarówno stosowanej na terenie szkoły jak również w środowisku domowym.

2. W przypadku, gdy uczeń doświadczający krzywdzenia zgłasza to pracownikowi pedagogicznemu szkoły, każdy pracownik pedagogiczny szkoły zobowiązany jest przyjąć zgłoszenie od ucznia, a w notatce służbowej powinien udokumentować przebieg rozmowy wraz z cytatami i występującymi zachowaniami. Następnie pracownik pedagogiczny przyjmujący zgłoszenie niezwłocznie informuje dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności, zastępcę dyrektora szkoły, który wszczyna procedury określone w ROZDZIALE V.

3. W przypadku, gdy uczeń doświadczający krzywdzenia zgłasza to pracownikowi niepedagogicznemu szkoły, każdy pracownik niepedagogiczny szkoły zobowiązany jest udać się z uczniem do pedagoga szkolnego lub psychologa szkolnego, który zobowiązany jest

przyjąć zgłoszenie od dziecka i udokumentować w notatce służbowej przebieg rozmowy wraz z cytatami i występującymi zachowaniami. Następnie pedagog lub psycholog szkolny przyjmujący zgłoszenie niezwłocznie informuje dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności, zastępcę dyrektora szkoły, który wszczyna procedury określone w ROZDZIALE V.

4. W przypadku, gdy zgłaszającym o zdarzeniu zagrażającym dziecku jest osoba trzecia (świadek przemocy) każdy pracownik szkoły zobowiązany jest udokumentować to zgłoszenie i niezwłocznie przekazać informację dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności, zastępcę dyrektora szkoły, który wszczyna procedury określone w ROZDZIALE V.

5. W przypadku, gdy świadkiem zdarzenia zagrażającego małoletniemu jest pracownik szkoły lub gdy pracownik szkoły zaobserwował specyficzne symptomy w zachowaniu dziecka świadczące o przemocy lub zaobserwował specyficzne obrażenia ciała świadczące o krzywdzeniu dziecka, zapewnia dziecku niezwłoczny kontakt z psychologiem lub pedagogiem szkolnym, a następnie niezwłocznie przekazuje informację dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności, zastępcy dyrektora szkoły, który wszczyna procedury określone w ROZDZIALE V.

6. W każdym przypadku określonym w ust.1 – 5 w celu wsparcia i pomocy dziecku opracowuje się plan wsparcia małoletniego zgodnie z zasadami określonymi w ROZDZIALE XIII.

Rozdział X Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru ucznia

1. Dyrektor szkoły zobowiązany jest prowadzić i przechowywać dokumentację ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu uczniów.

2. Dokumentacja, o której mowa w ust.1 powinna być przechowywana w oddzielnym segregatorze lub opisanej teczce „Dokumentacja ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń w ramach Standardów Ochrony Małoletnich w roku szkolnym,”, w której zakładane są imienne teczki uczniów w związku ze zgłoszonym incydentem wobec dziecka doznającego krzywdy.

3. Dokumentacja, o której mowa w ust.1 powinna zawierać wszystkie dokumenty sporządzone zgodnie z procedurami określonymi w niniejszych Standardach Ochrony Małoletnich. Wszystkie dokumenty powinny być przechowywane w oryginałach z wyjątkiem tych dokumentów, których oryginały zostały przekazane do innych instytucji zewnętrznych tj. Prokuratura, Sąd Opiekuńczy (w tych przypadkach w dokumentacji przechowywane są ich kopie potwierdzone za zgodność z oryginałem).

4. Dokumentacja, o której mowa w 1 powinna być przechowywana w miejscu uniemożliwiającym jej zniszczenie oraz ułatwiająca dostęp instytucjom uprawnionym do kontroli prawidłowości wdrażania i realizowania procedur.

5. W pozostałych kwestiach nieokreślonych w ust. 1 - 4, do przechowywania dokumentacji, o której mowa w ust. 1 stosuje się zasady prowadzenia i przechowywania dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej określone i realizowane w szkole.

Rozdział XI Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między uczniami, a w szczególności zachowania niedozwolone

1. Pracownik zna i monitoruje zasady bezpiecznych relacji dziecko-dziecko ustalone w szkole.
2. Treść zasad bezpiecznych relacji dziecko-dziecko jest wypracowywana z udziałem dzieci i z uwzględnieniem specyfiki szkoły oraz dzieci w niej przebywających
3. Dzieci uczęszczające do szkoły znają i stosują bezpieczne zasady relacji dziecko – dziecko ustalone w szkole.
4. Treść zasad bezpiecznych relacji może być zmieniana w każdym momencie na wniosek dzieci i zawsze z ich udziałem.
5. Ewaluacja i weryfikacja zasad bezpiecznych relacji między dziećmi odbywa się stosownie do potrzeb, ale nie rzadziej niż raz do roku.
6. Zasady bezpiecznych relacji między dziećmi określają w szczególności:
 - 1) zasady komunikacji między dziećmi
 - 2) zakaz stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie
 - 3) sposoby rozwiązywania konfliktów z naciskiem na mediacje
 - 4) zasady: szacunek dla cudzej własności, prywatności i przestrzeni

5) zasady równego traktowania, szacunku dla różnorodności, indywidualnej tożsamości i ekspresji.

Szczegółowe zasady stanowią Załącznik nr 7 do niniejszych Standardów.

Rozdział XII Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet oraz procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci

Placówka posiada infrastrukturę w postaci komputerów szkolnych dostępnych w sali informatycznej, umożliwiającą dostęp do Internetu. Cała infrastruktura informatyczna szkoły podłączona jest do zasobów Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (w skrócie OSE), której operatorem jest Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa (NASK). Sieć OSE jest wyposażona w filtry przeglądanych stron internetowych i skutecznie uniemożliwia dostęp do nieodpowiednich dla dzieci treści (m.in. pornografia, przemoc, zagrożenia suicydalne, używki, narkotyki, niewłaściwe wzorce). Uczniowie mogą korzystać z dostępu do Internetu w czasie zajęć, zgodnie z regulaminem pracowni komputerowej. Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły reguluje statut szkoły.

W placówce jest wyznaczona osoba – Administrator Sieci Informatycznej odpowiedzialna za monitoring bezpieczeństwa sieci komputerowej. Osoba odpowiedzialna za Internet zapewnia na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie placówki zainstalowane i aktualizowane:

- oprogramowanie filtrujące treści internetowe,
- oprogramowanie antywirusowe,
- oprogramowanie antyspamowe,
- firewall.

W szkole prowadzone są działania, w tym warsztaty i szkolenia, w zakresie profilaktyki oraz umiejętności bezpiecznego korzystania z Internetu. Uczniowie korzystają z urządzeń elektronicznych na terenie szkoły pod opieką i nadzorem oraz za zgodą nauczycieli.

W przypadku stwierdzenia lub powzięcia informacji o występującej cyberprzemocy, pracownicy niezwłocznie reagują:

- 1) zgłaszając problem koordynatorowi, rodzicom, po ocenie sytuacji przez koordynatora i dyrektora, jeżeli zachodzi potrzeba powiadamiają organy zewnętrzne (policję, sąd rodzinny), sporządzając protokół interwencji;
- 2) tworząc zespół nauczycieli i specjalistów udzielający pomocy psychologiczno-pedagogicznej pokrzywdzonemu uczniowi (a także uczniowi będącym sprawcą) we współpracy z rodzicami ww. uczniów oraz instytucjami zewnętrznymi (wg potrzeb);
- 3) w przypadku braku współpracy ze strony rodziców dziecka podejrzanego lub będącego odpowiedzialnym za cyberprzemoc, koordynator i dyrektor, po dokonaniu oceny sytuacji i poinformowaniu rodziców, jeżeli zachodzi taka konieczność, powiadamiają właściwe instytucje i organy (pomoc społeczną, policję, sąd rodzinny);
- 4) podejmując działania profilaktyczne uwzględniające pojawiające się problemy związane m.in. z funkcjonowaniem uczniów w sieci Internet, cyberprzemocą we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, w tym poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

Rozdział XIII Zasady ustalania planu wsparcia dziecka po ujawnieniu krzywdzenia

1. Pedagog szkolny lub/i psycholog szkolny wyznaczony przez dyrektora szkoły opracowują plan wsparcia ucznia po ujawnieniu krzywdzenia.
2. Opracowanie planu w miarę możliwości odbywa się w obecności niekrzywdzącego rodzica, jeśli dziecko zostało pod jego opieką po podjęciu interwencji, lub opiekuna faktycznego, który sprawuje bezpośrednią opiekę nad dzieckiem.
3. Plan wsparcia wobec dziecka, który doświadcza krzywdy:
 - 1) osoba odpowiedzialna za wsparcie wobec ucznia doznającego krzywdy ustala zakres, sposoby i formy pomocy celem zwiększenia poczucia bezpieczeństwa;
 - 2) opis działań wsparcia otrzymanego na terenie szkoły powinno być ukierunkowane na dobro ucznia i odbudowywanie jego poczucia bezpieczeństwa realizowanych na terenie szkoły;
 - 3) rodzic lub opiekun faktyczny sprawujący bezpośrednią opiekę nad dzieckiem powinien unikać postaw oceniających i krytykujących w stosunku do dziecka, który ujawnił doświadczenia przemocy;

4) rodzic korzysta z możliwych form pomocy z instytucji zewnętrznych oraz zobowiązuje się do współpracy na rzecz dobra dziecka.

4. Plan wsparcia ucznia sporządzany jest w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden pozostaje w dokumentacji szkoły i przechowywany jest zgodnie z zasadami określonymi w Rozdziale VIII, a drugi zostaje wręczony rodzicowi lub opiekunowi faktycznemu, obecnemu podczas jego sporządzania.

5. Pedagog lub psycholog szkolny prowadzą monitoring realizacji planu wsparcia ucznia dokumentując realizowane działania, zarówno realizowane przez pracowników szkoły jak i rodzica lub opiekuna dziecka. Monitoring odbywa się co najmniej raz w miesiącu przez okres 1-go kwartału od jego opracowania, a następnie nie rzadziej niż raz na kwartał aż do jego zakończenia.

Rozdział XIV Uwzględnianie sytuacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami:

Szkoła uwzględnia sytuację dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, w sposób dostosowany do potrzeb dzieci przebywających na terenie szkoły lub pod jej opieką, w szczególności poprzez:

1. traktowanie każdego dziecka z należytym szacunkiem, nie dyskryminując go ze względu na żadne cechy, specjalne potrzeby, niepełnosprawność.
2. Okazywanie wszystkim dzieciom troski o ich dobro i rozwój.
3. Stosowanie uniwersalnego projektowania, racjonalnego dostosowywania i modyfikacji celem zapewnienia równego dostępu do nauki osobom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz niepełnosprawnościami.
4. Eliminowanie barier utrudniających dzieciom samodzielne funkcjonowanie i ekspresję, w tym barier architektonicznych oraz informacyjno-komunikacyjnych.
5. Angażowanie środowiska lokalnego i rodzinnego w rozwój dzieci.
6. Każda pomoc świadczona dziecku ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi następuje w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa.
7. Wypracowanie zrozumiałej formuły komunikacji wzajemnej, dostosowanej do możliwości psychofizycznych dziecka i umożliwiającej przez dziecko wyrażenia swojej woli.

8. Przekazanie dziecku w zrozumiały sposób wiedzy na temat jego praw i obowiązków, możliwości uzyskania pomocy, upewniając się, że przekaz jest dla niego jasny i klarowny.
9. Przekazanie dziecku w zrozumiały dla niego sposób, jak powinno zachować się w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu.
10. Przekazanie dziecku w zrozumiały dla niego sposób, jakie zachowania stanowią naruszenie granic prywatności/ intymności innych osób oraz jakie zachowania krzywdzą innych, sprawiają innym ból i cierpienie.
11. W przypadku pojawienia się zachowań trudnych, w tym agresywnych i autoagresywnych dokonuje się oceny ryzyka, jakie niesie ze sobą dane zachowanie. W przypadkach zagrożenia zdrowia lub życia dopuszcza się unieruchomienie ucznia tak by nie zagrażał sobie ani innym osobom. Następnie proponuje się nieawersyjne strategie reagowania, by obniżyć poziom napięcia emocjonalnego, ochrona dziecka a także innych osób zaangażowanych w daną sytuację.
12. Stosownie do potrzeb i okoliczności wskazane jest prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych i profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji i przemocy oraz uwrażliwianie dzieci na prawo każdej osoby do poszanowania jej godności.
13. Przekazywanie opiekunom informacji na temat występujących trudności i podejmowanie z nimi współpracy w tym zakresie.

Załącznik nr 1 do Standardów Ochrony Małoletnich w Publicznej Szkole Podstawowej
im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym

Osoba/instytucja	telefon	e-mail
Koordinator ds. standardów ochrony małoletnich w PSP im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym	412612105	gagas75@02.pl
Fundacja Dajmy Dzieciom Siłę	22 616 02 68	standardy@fdds.pl
Rzecznik Praw Dziecka	800 12 12 12 22 583 66 00	rpd@brpd.gov.pl
Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży	116 111	
Policja	112	
Wydział Rodzinny i Nieletnich - Sąd Rejonowy w Ostrowcu Św.	412462005	
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kunowie	412613174 wew.52	
Prokuratura Rejonowa w Ostrowcu Św.	412671400	

Załącznik nr 2 do Standardów Ochrony Małoletnich w Publicznej Szkole Podstawowej im.
Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka/ ucznia:
Opis przyczyny podjęcia interwencji:
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia:
Dotychczasowe działania podjęte przez placówkę. Działania pedagoga, psychologa, wychowawcy.
Spotkania z rodzicami/ opiekunami prawnymi. Data, opis przebiegu spotkania.
Informacje, które dotarły do placówki po zgłoszeniu:
Inne uwagi:

Załącznik nr 3 do Standardów Ochrony Małoletnich w Publicznej Szkole Podstawowej im.
Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym

ZAWIADOMIENIE O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA

.....
(miejscowość, data)

Prokuratura Rejonowa

W

(właściwa ze względu na miejsce
popęłnienia przestępstwa)

Zawiadamiający:

.....
imię i nazwisko lub nazwa instytucji

.....
reprezentowana przez

.....
adres do korespondencji

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Niniejszym składam zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
..... (imię i nazwisko, data urodzenia) przez(dane
domniemanego sprawcy)

Uzasadnienie

W trakcie wykonywania przez(imię i nazwisko pracownika)
czynności służbowych – (wpisać jakich) z..... (imię i nazwisko
małoletniego) uczeń ujawnił treści dotyczące relacji z..... oraz
zachowań o charakterze.....

Zgodnie z powyższym oraz troską o dobro i bezpieczeństwo dziecka, wnoszę o wszczęcie
postępowania w tej sprawie.

Osoby do kontaktu:
imię i nazwisko, telefon, e-mail

.....
podpis osoby zgłaszającej

Załącznik nr 4 do Standardów Ochrony Małoletnich w Publicznej Szkole Podstawowej
im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym

Nietulisko Duże, dnia.....

WNIOSEK

**Do Sądu Rejonowego
w Ostrowcu Św.
Wydział Rodzinny i Nieletnich**

Wnioskodawca:

.....
imię i nazwisko lub nazwa instytucji

.....
Reprezentowana przez

.....
adres do korespondencji

Uczestnicy postępowania:

.....
imiona i nazwisko rodziców

.....
adres zamieszkania

.....
imię i nazwisko dziecka, data urodzenia

WNIOSEK O WGLĄD W SYTUACJĘ DZIECKA

Wnoszę o:

1. Wgląd w sytuację małoletniej/małoletniego
i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Małoletnia/Małoletni..... (opis sytuacji
zaobserwowanych i wywołujących podejrzenia naruszenia bezpieczeństwa dziecka)

.....
.....

Mając powyższe na uwadze wnoszę jak na wstępie.

.....
podpisy osoby reprezentującej placówkę

Załącznik nr 5 do Standardów Ochrony Małoletnich w Publicznej Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym

Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony małoletnich zgodnie z przyjętymi standardami

.....
miejsce i data złożenia oświadczenia

Ja, nr PESEL.....

oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Oświadczam, że zapoznałam/-em się z zasadami ochrony małoletnich obowiązującymi w **Publicznej Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym** i zobowiązuję się do ich przestrzegania oraz systematycznego przypominania procedur zgodnie z wytycznymi placówki.

.....
(podpis osoby składającej oświadczenie)

Załącznik nr 6 do Standardów Ochrony Małoletnich w Publicznej Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym

Monitoring Standardów Ochrony Małoletnich – ankieta dla personelu i opiekunów

1. Czy zna Pani/Pan standardy ochrony małoletnich obowiązujące w placówce?
☐ Tak
☐ Nie
☐ Nie mam informacji, że takie ustalono
2. Czy zna Pani/Pan treść dokumentu *Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem*
☐ Tak
☐ Nie
☐ Nie mam informacji, że taki dokument ustalono
3. Czy potrafi Pani/Pan rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?
☐ Tak
☐ Nie
4. Czy zdarzyło się Pani/Panu zaobserwować naruszenie zasad zawartych w *Polityce ochrony dzieci przed krzywdzeniem* przez personel placówki?
☐ Tak
☐ Nie
5. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedź opisowa)
.....
.....
.....
.....
.....
.....
6. Czy w związku z tym zostały podjęte przez Panią/Pana jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowiedź opisowa)
.....
.....
.....

.....
.....
.....

7. Czy ma Pani/Pan jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów i Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem? (odpowiedź opisowa)?

.....
.....
.....

**WYMOGI DOTYCZĄCE BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIMI,
W TYM ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE**

Uczennico/Uczniu:

1. Masz prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku.
2. Pracownicy pedagogiczni i personel Szkoły ma obowiązek Ciebie chronić i zapewniać Ci bezpieczeństwo.
3. Masz obowiązek przestrzegania ogólnie obowiązujących zasad i norm zachowania.
4. Masz obowiązek uznania prawa innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszaj praw innych – nikogo nie dyskryminuj ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
5. Nie naruszaj poczucia godności i wartości osobistej innych osób.
6. Jesteś zobowiązana/ny do respektowania praw i wolności osobistych innych, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
7. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu proszę, dziękuję, przepraszam; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
8. Buduj wzajemne relacje z rówieśnikami poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptuj i szanuj innych.
9. Okazuj zrozumienie dla trudności i problemów innych, nie wyśmiewaj ich, nie krytykuj.
10. W kontaktach z innymi uczniami nie zachowuj się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie stwarzaj poczucia zagrożenia czy wrogości wobec innych.
11. Masz prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie

wyrządza krzywdy.

12. Nie masz prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji oraz przemocy wobec innych.

13. Masz prawo przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników Szkoły o zaistniałych zagrożeniach.

14. Jeśli jesteś świadkiem stosowania jakiejkolwiek formy agresji lub przemocy, masz obowiązek reagowania na nią, np: szukaj pomocy dla ofiary u osoby dorosłej

15. Jeśli stałeś się ofiarą agresji lub przemocy, możesz uzyskać w Szkole pomoc. Zgłoś się do wychowawcy klasy, pedagoga, psychologa, dyrektora lub innego pracownika szkoły.

Pracownicy szkoły pomogą Ci, otoczą Cię wsparciem. Informacje, które przekażesz objęte są poufnością i nie będą publicznie ujawniane. Jeśli sprawcą przemocy jest pracownik szkoły, zgłoś się do Dyrektora lub do innego pracownika Szkoły, któremu ufasz.

Niedozwolone zachowania małoletnich w Szkole:

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec małoletnich i innych osób:

a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:

- bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie
- wymuszenia;
- napastowanie seksualne;
- nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
- fizyczne zaczepki;
- zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
- rzucanie w kogoś przedmiotami;

b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:

- obelgi, wyzwiska;
- wyśmiewanie, drwienie, szydzenie;
- bezpośrednie obrażanie;
- plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie; groźby;
- obraźliwe SMSy i MMSy;
- wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania;
- telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;

c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:

- poniżanie;
- wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
- wulgarne gesty;
- niszczenie/zabieranie rzeczy innej osoby;
- straszenie;
- szantażowanie

2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w Szkole, np. rzucanie przedmiotami, przynoszenie ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie Szkoły.

3. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych w Szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.

4. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/ środków odurzających.

5. Niestosowne odzywanie się do innych osób, używanie wulgaryzmów.

6. Przywłaszczenie własności lub celowe niszczenie, nieszanowanie własności innych osób oraz własności Szkoły Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy.

7. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów. Udział w bójce.

8. Szykanowanie innych osób z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.

9. Znęcanie się (współudział w znęcaniu się, zorganizowana przemoc, zastraszanie).

10. Aroganckie/niegrzeczne zachowanie, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie.

11. Fotografowanie, nagrywanie dźwięku lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych osób oraz rozpowszechnianie bez ich zgody.

12. Stosowanie wobec innych osób różnych form cyberprzemocy.